

Türkiye Cumhuriyetinde Anayasaya Uygun Olarak Kurulmuş Bir Bakanlar Kurulu Bulunmamaktadır

Prof. Dr. Onur Karahanoğulları

Türkiye Cumhuriyeti'nin halen görev yapmakta olan hükümeti 6 Temmuz 2011 tarih ve 27986 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı'nın "Bakanlar Kurulunun Atanmasına Dair İşlem"i ile oluşturulmuştur (İşlem yazının sonunda yer almaktadır.). Bu işlem Anayasa'nın 109. maddesine aykırı biçimde bakan olmayan dört kişiye bakanlar kurulunda yer vermektedir.

Cumhurbaşkanı bu işleminde bakanlar kurulunu ikiye ayırarak oluşturmuştur. "Başbakan yardımcısı görevlendirmesini onaylama" ve "bakanlıklara listede gösterilen kişileri atama".

"1 – ... yapmış olduğunuz öneri uygun bulunarak, 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak üzere dört Bakan görevlendirilmesi onaylanmıştır.

2 – Yeni Bakanlar Kurulunda yer alan Bakanlıklara, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 109 uncu maddesi gereğince ekli listede gösterilen kişiler atanmıştır."

Bu işlemle bakanlar kurulu, başbakan, dört başbakan yardımcısı ve yirmi bakan olmak üzere yirmi beş kişiden oluşmaktadır.

Bakanlar Kurulu'nun oluşumu Anayasa ile kurala bağlanmıştır. Anayasa'nın Cumhuriyetin Temel Organları başlıklı Üçüncü Kısımın Yürütme Başlıklı İkinci Bölümü'nün, Cumhurbaşkanından sonra gelen Bakanlar Kurulu başlığında kuruluş düzenlenmiştir.

II. Bakanlar Kurulu

A. Kuruluş

MADDE 109- Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlardan kurulur.

Başbakan, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.

Bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır; gerektiğinde Başbakanın önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca görevlerine son verilir.

Buna göre Bakanlar Kurulu başbakan ve bakanlardan oluşur. Başbakan cumhurbaşkanınca atanacak, atanan başbakan bakanları seçecek bakanlar da cumhurbaşkanınca atanacak ve bakanlar kurulu oluşacaktır. Anayasada "bakan görevlendirme" yani bir kişinin görevlendirme ile bakan olması bulunmamaktadır. Bakan olmayan bir kişinin bakanlar kurulunda yer alması mümkün değildir. Başbakana yardımcı bakanlar görevlendirilmesi için kişinin öncelikle Anayasanın 109. maddesine uygun biçimde başbakanca seçilmiş ve cumhurbaşkanınca bakan olarak atanmış olması gerekir. Bakan olmayan bir kişinin görevlendirilmesi ve bakanlar kuruluna dahil edilmesi Anayasanın 109. maddesine aykırıdır.

3 Haziran 2011 tarihinde 643 sayılı KHK ile 3046 sayılı Kanun'da değişiklik yapılarak bakan ile devlet bakanı ayrımı kaldırılmıştır. Bakanlıkların Kuruluşunu düzenleyen 3046 sayılı Kanun'un 4.maddesinin değişiklik öncesi başlığı "Başbakan Yardımcıları ve Devlet Bakanları" biçimindeydi. Maddede başbakana yardım etmek üzere *bakan* görevlendirilebileceği kurala bağlanmış ve ayrıca bir de *devlet bakanı* statüsü oluşturulmuştu. Devlet bakanı olarak atanan kişiler, bakan oldukları için başbakan yardımcısı olarak görevlendirilebiliyorlardı (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı ...). 643 sayılı KHK bu hükmü değiştirdi ve devlet bakanı statüsünü kaldırdı. 4. maddenin başlığı "Başbakan Yardımcıları" oldu. Yeni düzenleme Anayasaya uygun. Bakanlar başbakan yardımcısı olarak görevlendirilebiliyorlar. Ancak görevlendirme işlemi bir bakan ataması değil. Bir bakanın, başbakanın

teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile başbakan yardımcısı olarak görevlendirilmesi sözkonusu. Fark bakanlık için atama, görevlendirilme için onay kurumlarının kullanılmasından da anlaşılıyor.

Başbakan Yardımcıları

Madde 4 – (Değişik : 3/6/2011 – KHK-643/1 md.)

Başbakana yardım etmek ve Bakanlar Kurulunda eşgüdüm sağlamak üzere Hükümetin oluşumu ve genel siyasetinin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda bakan, Başbakan Yardımcısı olarak görevlendirilebilir. Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak üzere görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.

Maddenin bu yeni hali, anayasada olmayan devlet bakanı statüsü getirmiş olan eski haline göre anayasa uygundur. Bununla birlikte Anayasa'nın 109. maddesi ve 3046 sayılı Kanunun bu hükmü Başbakan ve Cumhurbaşkanı tarafından yanlış uygulanmış sonucunda da bakanlar kurulu hukuka aykırı biçimde oluşturulmuştur.

6 Temmuz 2011 tarihli Cumhurbaşkanı işlemi ile oluşturulan Bakanlar Kurulu'nda bakan olmayan dört kişi bulunmaktadır. Anayasanın 109. maddesine göre "Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlardan kurulur." Buna rağmen, 6 Temmuz 2011 tarihli listede yer alan dört kişi bakan değildir.

Bursa Milletvekili	Bülent ARINÇ	Başbakan Yardımcısı
Ankara Milletvekili	Ali BABACAN	Başbakan Yardımcısı
Kırıkkale Milletvekili	Beşir ATALAY	Başbakan Yardımcısı
Yozgat Milletvekili	Bekir BOZDAĞ	Başbakan Yardımcısı

Cumhurbaşkanı 6 Temmuz 2011 tarihli işlemi ile yirmi bir bakan *atamış* ve bakan olmamalarına karşın dört kişinin başbakan yardımcısı olarak görevlendirilmesini *onaylamıştır*. Bu dört kişinin bakan olarak atanmasına ilişkin cumhurbaşkanı işlemi ise bulunmamaktadır. Cumhurbaşkanı, işleminin ikinci maddesinde "Bakanlar Kurulunda yer alan Bakanlıklara, ... gösterilen kişiler atanmıştır." Denilmektedir. Sözkonusu dört kişinin atandığı bir bakanlık da bulunmamaktadır.

Bakan olarak atanmamış olan dört kişi bakanlar kuruluna katılmaktadır. Bakanlar Kurulu Anayasaya aykırı olarak oluşturulmuş durumdadır. Bu hukuka aykırılığın giderilmesi için yetki ve yöntem koşutluğu ilkesine uygun olarak yeni bir işlem yapılarak bu dört kişinin görevlendirilmesi kaldırılmalıdır. Başbakan, görevinde kendisine yardımcı olacak kişiler istiyorsa, 3046 sayılı Kanuna uygun olarak bakanlar arasından seçim yapmalı, bunu Cumhurbaşkanı'na teklif etmeli ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile görevlendirme yapılmalıdır.

28.12.2011

6 Temmuz 2011 ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 27986 (Mükerrer)

BAKANLAR KURULUNUN ATANMASINA DAİR İŞLEM

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
B.01.0.KKB.01-08-3-503

6 Temmuz 2011

BAŞBAKANLIĞA

İLGİ : (a) 29/6/2011 tarihli ve B.01.0.KKB.01-08-2-490 sayılı yazımız.

(b) 6/7/2011 tarihli ve B.02.0.PPG.0.12-300-01/7009 sayılı yazınız.

1 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 109 uncu maddesi uyarınca, Bakanlar Kurulunun İstanbul Milletvekili ve Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından kurulması ilgi (a) yazımızla uygun görülmüştü.

İlgi (b) yazınızla yapmış olduğunuz öneri uygun bulunarak, 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak üzere dört Bakan görevlendirilmesi onaylanmıştır.

2 – Yeni Bakanlar Kurulunda yer alan Bakanlıklara, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 109 uncu maddesi gereğince ekli listede gösterilen kişiler atanmıştır.

Bilgilerini rica eder, Bakanlar Kuruluna başarılar dilerim.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

BAKANLAR KURULU LİSTESİ

1	İstanbul Milletvekili	Recep Tayyip ERDOĞAN	Başbakan
2	Bursa Milletvekili	Bülent ARINÇ	Başbakan Yardımcısı
3	Ankara Milletvekili	Ali BABACAN	Başbakan Yardımcısı
4	Kırıkkale Milletvekili	Beşir ATALAY	Başbakan Yardımcısı
5	Yozgat Milletvekili	Bekir BOZDAĞ	Başbakan Yardımcısı
6	Hatay Milletvekili	Sadullah ERGİN	Adalet Bakanı
7	Gaziantep Milletvekili	Fatma ŞAHİN	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı
8	İstanbul Milletvekili	Egemen BAĞIŞ	Avrupa Birliği Bakanı
9	Kocaeli Milletvekili	Nihat ERGÜN	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
10	Şanlıurfa Milletvekili	Faruk ÇELİK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
11	Trabzon Milletvekili	Erdoğan BAYRAKTAR	Çevre ve Şehircilik Bakanı
12	Konya Milletvekili	Ahmet DAVUTOĞLU	Dışişleri Bakanı
13	Mersin Milletvekili	Mehmet Zafer ÇAĞLAYAN	Ekonomi Bakanı
14	Kayseri Milletvekili	Taner YILDIZ	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
15	Samsun Milletvekili	Suat KILIÇ	Gençlik ve Spor Bakanı
16	Diyarbakır Milletvekili	Mehmet Mehdi EKER	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
17	Rize Milletvekili	Hayati YAZICI	Gümrük ve Ticaret Bakanı
18	Ordu Milletvekili	İdris Naim ŞAHİN	İçişleri Bakanı
19	Bingöl Milletvekili	Cevdet YILMAZ	Kalkınma Bakanı
20	İzmir Milletvekili	Ertuğrul GÜNAY	Kültür ve Turizm Bakanı
21	Batman Milletvekili	Mehmet ŞİMŞEK	Maliye Bakanı
22	İstanbul Milletvekili	Ömer DİNÇER	Milli Eğitim Bakanı
23	Sivas Milletvekili	İsmet YILMAZ	Milli Savunma Bakanı
24	Afyonkarahisar Milletvekili	Veysel EROĞLU	Orman ve Su İşleri Bakanı
25	Erzurum Milletvekili	Recep AKDAĞ	Sağlık Bakanı
26	İzmir Milletvekili	Binali YILDIRIM	Ulaştırma Bakanı